

- планування раціонального розміщення активів не тільки з погляду прибутковості інвестицій, але і розмірів податків, що сплачуються при отриманні доходів;

- формування облікової політики для оподаткування, з максимальним використанням можливостей зниження податкового тягаря, передбачених податковим законодавством України, з урахуванням зовнішніх і внутрішніх чинників;

- застосування обґрунтованих і ефективних методик розподілу непрямих витрат, що дозволяють зменшити податкові платежі;

- визначення і моніторинг пільг, діючих в поточному і наступних податкових періодах, якими має право користуватися підприємство;

- розробка системи контролю за наднормативними витратами, що не враховуються в оподаткуванні [1].

Корпоративний податковий менеджмент, будучи органічною частиною менеджменту фінансів країни, забезпечує наукове передбачення розвитку і визначення шляхів здійснення розширеного податкового відтворення. При цьому ефективність його значно підвищується за умови правильної і цілеспрямованої організації. Це в свою чергу, потребує визначення цілей і завдань податкового планування.

Сучасний податковий менеджмент потребує покращення шляхом удосконалення законодавчої бази; впровадження ефективної системи управління; залучення кваліфікованих кадрів та фінансових ресурсів для економічного розвитку підприємства. Викладені вище пропозиції щодо оптимізації податкових зобов'язань сприятимуть формуванню ефективної податкової політики підприємства та прийняттю зважених управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Валеєва Д.Р. Корпоративний податковий менеджмент у системі управління підприємством [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://intkonf.org/valeeva...emstvom>.
2. Вахновська Н.А. Корпоративний податковий менеджмент у системі управління підприємством [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/portal>.
3. Ромашова Я. В. Корпоративний податковий менеджмент як важіль економічного розвитку [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/portal>.

КОРУПЦІЙНІ ПРОЯВИ ЯК ДЕСТАБІЛІЗУЮЧИЙ ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

*Ілляшенко О. В., д. екон. наук, професор, Говоруха К. В., магістр,
Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

В системі національної безпеки держави економічна безпека займає ключову позицію. Високий рівень економічної безпеки спроможний захистити

державу від негативного впливу зовнішніх та внутрішніх загроз та підвищити рівень конкурентоспроможності держави на міжнародному рівні.

Однією з найбільш глобальних загроз національній та економічній безпеці країни виступає корупція. Особливістю цієї загрози є те, що корупційні прояви мають системний характер, що в свою чергу зумовлює актуальність вивчення даного питання, а саме: визначення дестабілізуючого характеру корупції на систему економічної безпеки та заходи протидії корупційним проявам.

Вивченням явища корупції, її впливу на забезпечення економічної безпеки та методів протидії цьому явищу займалася значна кількість вітчизняних науковців, зокрема Шевчук І., Бутенко В., Варналій З., Дубенко С., Каспрук В., Кохан Г., Прохоренко О., Серьогін С., Бабенко К., Дяченко Я., Мазур І., Турчинов О., Бутенко А., Камлика М., Кувалдина В., Мельник М., Попова В. та інші.

Як зазначає науковець Шевчук І. В. «корупція – це антисоціальне, протиправне явище, яке виникає при реалізації чиновниками своїх владних повноважень для задоволення власних інтересів (інтересів третіх осіб), особистого збагачення, здійснення, сприяння чи приховування корупційних дій» [5].

Науковці Бабенко К. А. та Лазаренко С. Ж. відмітили, що «у правовому значенні корупція – це комплексне поняття, яке охоплює сукупність (систему) взаємопов'язаних правопорушень, за вчинення яких особи притягаються до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності» [2].

На сьогодні основним чинним законодавством України визначено поняття корупції – «використання особою, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей» [1].

Отже, на нашу думку, корупція – це дія, спрямована на досягнення поставленого результату або отримання вигід шляхом незаконних дій або отримання приватних пільг шляхом зловживанням своїх службових повноважень.

Явище «корупція» є негативним, адже має такі наслідки як: підривається авторитет країни, порушуються принципи соціальної справедливості, зростає рівень бюрократизації і корумпованості службовців та населення, зростає рівень економічної злочинності та тінізації економіки країни, зменшується інвестиційна привабливість країни через падіння престижу країни на міжнародних ринках, усе це в свою чергу знижує загальний рівень економічної безпеки країни.

Аби запровадити заходи із запобігання корупції доцільно визначити основні причини виникнення корупційних проявів, які можна поділити на такі групи:

1. Політичні: загальна недосконалість законодавства, низький рівень правової обізнаності населення, недостатність законодавства в сфері протидії корупції, непрозорість системи державного управління.

2. Економічні: нестабільність економічної ситуації в країні, непривабливий інвестиційний простір країни, тіньова економіка.

3. Соціальні: неповне усвідомлення населенням негативних наслідків корупції, обмеженість кар'єрного зростання, низька соціальна відповідальність, відсутність контролю за можливими корупційними проявами.

Для зменшення дестабілізуючого впливу корупційних проявів на економічну безпеку держави необхідно розробити систему заходів боротьби з нею, яка мала би такі ознаки, як системність та гнучкість.

Одним з головних способів протидії корупції може стати прийняття дієвого законодавством в даній сфері, розроблення ефективної антикорупційної програми країни. Ще одними з методів зниження рівня корупції можуть бути посилення кримінальної та адміністративної відповідальності за корупційні дії, а саме: неминуче покарання за вчинення корумпованих дій, формування прозорих систем державного управління, підвищення обізнаності населення в цій сфері, забезпечення прозорості прийняття державних рішень за допомогою тендерів та конкурсів. Але для більшої ефективності необхідно подолати причини виникнення корупційних проявів.

Погоджуємося з вітчизняним науковцем Гбур З. В., який зазнає, що «політика боротьби з корупцією повинна реалізовуватися на основі таких принципів:

– об'єктивності, що передбачає врахування попереднього досвіду та інформації;

– ефективності, що передбачає визначення ефективності реалізації заходів щодо боротьби з корупцією, шляхом співвідношення потрачених сил на їх реалізацію та отриманих результатів;

– пріоритетності, що передбачає включення до числа основних напрямків боротьби з корупцією важливих завдань, реалізація яких дозволить досягти бажаних результатів;

– компетентності, що означає залучення до процесу боротьби з корупцією широкого кола експертів, що володіють знаннями у сіх сферах соціально-економічного життя країни;

– прозорості, що передбачає відкритість та прозорість дій всіх суб'єктів під час реалізації політики боротьби з корупцією;

– ситуаційності, що передбачає виявлення, оцінку, врахування впливу внутрішніх та зовнішніх чинників, а також сценаріїв дій, у результаті виникнення можливих варіантів розвитку залежно від їх комбінації» [3].

Таким чином, зростання корупції має негативний вплив на економічну ситуацію країни в цілому, її прояви знижують рівень економічної безпеки країни, тому необхідно застосовувати превентивні заходи із протидії корупції,

які будуть ефективними за умови злагоджених дій державних органів та суспільства.

Список використаних джерел:

1. Про запобігання корупції: Закон України № 1700-VII від 14.10.2014 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
2. Бабенко К. А., Лазаренко С. Ж. Організаційно-правові аспекти протидії корупційним діянням. Інвестиції: практика та досвід. 2015. С. 109-113.
3. Гбур З. В. Фактори впливу корупції на економічну безпеку та шляхи їх вирішення. Державне управління. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 21. С. 77-81.
4. Нонік В. В. Дослідження сутності та трактування поняття «корупція»: еволюційний аспект. Державне управління. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 3. С. 99-105.
5. Шевчук І. В. Корупційна складова як чинник дестабілізації та загроза економічній безпеці України. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2017. № 12.

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ COVID-19

Калініченко О. М., аспірант кафедри менеджменту, Київський національний торговельно-економічний університет

Глобалізаційні процеси, що відбуваються в сучасному світі, зумовлюють все більше проникнення в різні аспекти життєдіяльності людства нових технологій, поглядів, концепцій та теорій. Це викликано активним науково-технічним прогресом в рамках червертої промислової революції. Впровадження інноваційних розробок в повсякденне життя стає беззаперечною вимогою часу для будь-якої господарської одиниці, в тому числі і для закладів вищої освіти. Університети повинні бути основними магнітами для інновацій, враховуючи науковий потенціал та розгалуджене матеріально-технічне забезпечення. Ключовим аспектом їх інноваційної політики має бути формування та функціонування ефективної інноваційної інфраструктури, що дозволить системно управляти всіма процесами та координувати діяльність відповідних підрозділів, відділів, цетрів та служб. Особливо відчутною необхідність цифрової трансформації стала на тлі пандемії COVID-19, яка змусила кардинально переглянути традиційний підхід до здійснення освітнього процесу.

Метою дослідження є формування теоретичних та практичних підходів до процесу цифрової трансформації вищої освіти в умовах COVID-19. Для цього слід проаналізувати сутність та механізми цифровізації, поєднати їх зі специфікою діяльності ЗВО та сучасними світовими тенденціями.

Цифрова економіка - тип економічної діяльності, що характеризується активним використанням цифрових технологій збору, аналізу, передачі та зберігання інформації у всіх сферах [1]. Цифрова трансформація визначається, як процес проникнення новітніх технологій в усі сфери життєдіяльності людини, який забезпечує доступність, легкість та швидкість передачі цифрових даних [2].